

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

01.04.2024. – 05.04.2024.

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 08.04.2024. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
01.04.2024. – 05.04.2024.

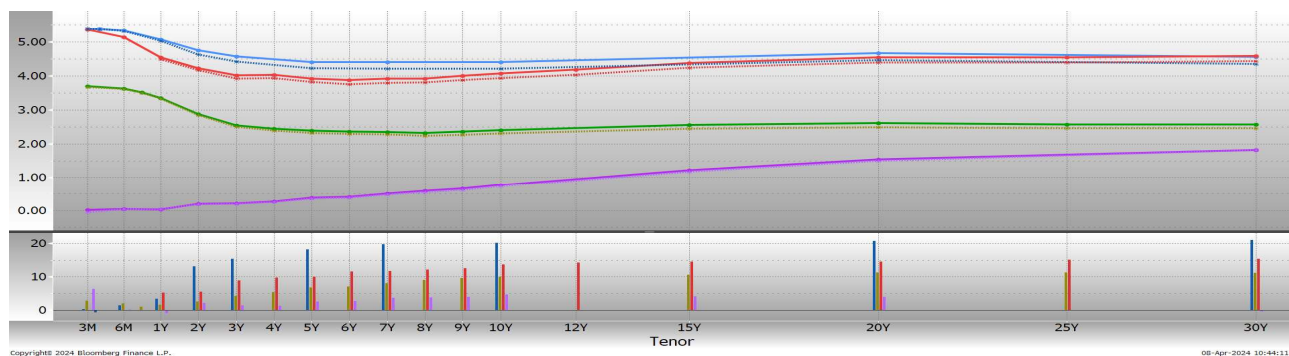
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	29.3.24	5.4.24	29.3.24	5.4.24	29.3.24	5.4.24	29.3.24	5.4.24
2 godine	2,85	2,88 ↗	4,62	4,75 ↗	4,17	4,22 ↗	0,19	0,21 ↗
5 godina	2,32	2,39 ↗	4,21	4,39 ↗	3,82	3,92 ↗	0,36	0,38 ↗
10 godina	2,30	2,40 ↗	4,20	4,40 ↗	3,93	4,07 ↗	0,73	0,79 ↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi	
	29.3.24	5.4.24
3 mjeseca	3,680	3,708 ↗
6 mjeseci	3,603	3,623 ↗
1 godina	3,343	3,361 ↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 05.04.2024. godine (pune linije) i 29.03.2024. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi njemačkih obveznica su u prošloj sedmici povećani između 3 i 10 baznih poena, dok su prinosi italijanskih obveznica povećani između 1 i 14 baznih poena. Finansijska tržišta su bila zatvorena zbog praznika na početku sedmice, a u utorak je zabilježen rast prinosa nakon što su investitori smanjili očekivani obim smanjenja referentne kamatne stope Feda. Najveći utjecaj na ovakva očekivanja, a time i na rast prinosa imali su pozitivni ekonomski podaci, posebno podaci sa tržišta rada za tržište SAD. Navedeno je doprinijelo padu očekivanja investitora po pitanju skorijeg smanjenja referentne kamatne stope Feda, što se prelilo i na tržište eurozone. Uprkos tome, investitori za eurozonu još uvijek očekuju prvo smanjenje kamatnih stopa ECB u junu, dok se za sjednicu koja se održava ove sedmice ne očekuju promjene aktuelne monetarne politike. Prema objavljenom zapisniku sa sjednice UV ECB održane u martu, članovi UV ECB postaju sve optimističniji oko povratka inflacije na ciljanih 2%. Kretanje inflacije vide kao "ohrabrujuće" prema cilju od 2% i signaliziraju povećanje vjerovatnoće smanjenja kamatnih stopa, iako je na toj sjednici odlučeno da kamatne stope ostanu nepromijenjene.

Predsjednica Lagarde je naglasila pristup koji ovisi o ekonomskim podacima, sa inflacijom koja je još uvijek iznad ciljanih 2%. Nedavni oporavak ekonomske aktivnosti u eurozoni sugerira oprezan pristup ECB, gdje se očekuje prosječan rast BDP-a od 0,5% ove godine. Član UV ECB De Cos je signalizirao da bi ECB mogla započeti sa smanjenjem kamatnih stopa u junu zbog trajnog pada inflacije u eurozoni i naglasio je da se najnoviji podaci o inflaciji podudaraju sa prognozama ECB.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno	Prethodni	
			stanje	period	
1.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	MAR	2,5%	2,4%	3,1%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	MAR	3,0%	2,9%	3,1%
3.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	MAR	2,4%	2,3%	2,7%
4.	Stopa inflacije – Nizozemska (prelim.)	MAR	2,8%	3,1%	2,7%
5.	Stopa inflacije – Irska (prelim.)	MAR	-	1,7%	2,3%
6.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	FEB	-8,6%	-8,3%	-8,0%
7.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	MAR	45,7	46,1	46,5
8.	PMI indeks prerađivačkog sektora – EZ (final.)	MAR	51,1	51,5	50,2
9.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	MAR	49,9	50,3	49,2
10.	Stopa nezaposlenosti – EZ	FEB	6,4%	6,5%	6,5%
11.	Stopa nezaposlenosti – Belgija	FEB	-	5,5%	5,5%
12.	Stopa nezaposlenosti – Italija	FEB	7,2%	7,5%	7,3%
13.	Stopa nezaposlenosti – Irska	FEB	-	4,3%	4,2%
14.	Promjena broja nezaposlenih – Španija (u '000)	MAR	-	-33,4	-7,5
15.	Maloprodaja – EZ (G/G)	FEB	-0,8%	-0,7%	-0,9%
16.	Maloprodaja – Nizozemska (G/G)	FEB	-	3,0%	2,5%
17.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	FEB	-10,1%	-10,6%	-6,2%
18.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	FEB	-0,1%	-0,8%	0,9%
19.	Industrijska proizvodnja – Španija (G/G)	FEB	-0,4%	1,5%	0,3%
20.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	FEB	-	-0,3%	0,2%
21.	Odnos deficit i BDP-a – Italija (Q/Q)	IV kvartal	-	7,2%	7,8%

SAD

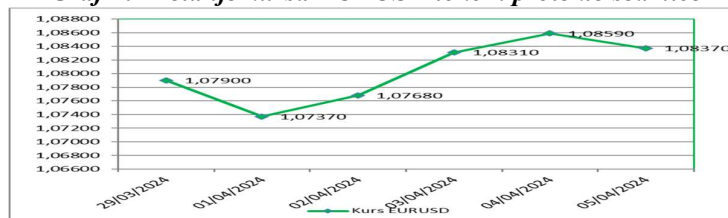
Objavljivanje pozitivnih podataka sa tržišta rada u SAD i smanjenje očekivanja tržišnih učesnika vezanih za smanjenje referentne kamatne stope Fed-a u junu su utjecali na rast prinosa američkih državnih obveznica tokom protekle sedmice. Nakon objavljivanja podataka koji su potvrdili snažno tržište rada, vjerovatnoća smanjenja kamatnih stopa Fed-a u junu je reducirana na 48% sa 62%, što sugerira da do prvog smanjenja možda neće doći prije septembra.

Predsjednik Fed-a Powell je signalizirao da centralna banka ima vremena da procijeni podatke i da su joj potrebni jasniji znaci niže inflacije prije nego što smanji kamatne stope. Powell je dodao da nedavni podaci nisu "materijalno promijenili" cjelokupnu sliku. S druge strane, predsjednik Fed-a iz Atlante Bostic je izjavio da bi se Fed trebao suzdržati od smanjenja referentne kamatne stope do kraja 2024. godine. On je ostao pri stavu da bi centralna banka trebala smanjiti kamatne stope samo jednom tokom godine, te ukazao na fluktuirajuću prirodu inflacije uz predviđanje nastavka stabilnosti BDP-a i zaposlenosti, uz postepeni pad inflacije. Daly iz San Franciska je izjavila da su tri smanjenja kamatnih stopa, koje su zvaničnici Fed-a najavili prošlog mjeseca, razumna, iako trenutno nije hitno otpočeti sa smanjenjima. Predsjednica Fed-a iz Clevelanda Mester je istakla da još uvijek smatra da su tri smanjenja kamatnih stopa vjerovatno prikladna ove godine, ali da je "teško pitanje" da li će biti potreban manji broj smanjenja. Mester je ranije izjavila da želi vidjeti više dokaza da inflacija ide silaznom putanjom prije nego što Fed počne smanjivati stope.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	PMI indeks uslužnog sektora F	MAR	51,7	51,7	52,3
2.	ISM indeks uslužnog sektora	MAR	52,8	51,4	52,6
3.	Broj zahtjeva za hipotekarne kredite	29. mar	-	-0,6%	-0,7%
4.	Trgovinski bilans (u mlrd USD)	FEB	-67,6	-68,9	-67,6
5.	Potrošački krediti (u mlrd USD)	FEB	15,0	14,13	17,68
6.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	30. mar	214.000	221.000	212.000
7.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć	23. mar	1.811.000	1.791.000	1.819.000
8.	ADP indeks promjene broja zaposlenih	MAR	150.000	184.000	155.000
9.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	MAR	52,5	51,9	52,2
10.	Potrošnja građevinskog sektora (M/M)	FEB	0,7%	-0,3%	-0,2%
11.	ISM indeks prerađivačkog sektora	MAR	48,3	50,3	47,8
12.	Stopa nezaposlenosti	MAR	3,8%	3,8%	3,9%
13.	Promjena zaposlenih nefarmerski sektor	MAR	214.000	303.000	270.000
14.	Promjena zaposlenih privatni sektor	MAR	170.000	232.000	207.000
15.	Promjena zaposlenih prerađivački sektor	MAR	3.000	0	-10.000

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,0790 na nivo od 1,0837.

VELIKA BRITANIJA

Prerađivački sektor Velike Britanije je u martu doživio prvi ukupni rast aktivnosti u posljednjih 20 mjeseci, vođen oporavkom tražnje na domaćem tržištu, što signalizira potencijalni kraj prošlogodišnje blage recesije. Ovo je prvi put od jula 2022. godine da je indeks prevazišao granični nivo od 50 poena. Drugi ekonomski pokazatelji u Velikoj Britaniji također ukazuju na bolji početak 2024. godine, nakon recesije koja je zabilježena u drugoj polovini 2023. godine. Dok se broj zaposlenih nastavio smanjivati, troškovi inputa su porasli najbržim tempom u godini, što je dovelo do toga da su kompanije povećale cijene, dijelom zbog poremećaja u isporuci u Crvenom moru koji su produžili vrijeme isporuke.

Istraživanje BoE je pokazalo da kompanije u Velikoj Britaniji očekuju niže prodajne cijene i rast plaća u narednoj godini, ukazujući na ublažavanje inflatornih pritisaka. Očekivanja za rast plaća u narednih 12 mjeseci su smanjena na 4,9%, najniže od juna 2022. godine, dok su očekivanja za rast prodajnih cijena smanjena na 4,1%, najniže od oktobra 2021. godine. Istraživanje je važan pokazatelj cjenovnih pritisaka i očekuje se da će pad očekivanja rasta plaća podržati stav da će BoE moći početi smanjivati kamatne stope sredinom 2024. godine.

Cijene kuća u Velikoj Britaniji su u martu neočekivano smanjene za 1% u odnosu na februar, čime je prekinut petomjesečni trend rasta. Hipotekarni zajmodavac Halifax pripisuje ovaj pad rastućim troškovima pozajmljivanja. Međutim, cijene su ostale za 0,3% više nego prethodne godine, ali niže od očekivanog nivoa. Uprkos povećanju stopa na hipoteke, potražnja za stanovima ostala je snažna, a broj odobrenih hipoteka u februaru je bio veći nego što se očekivalo.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Broj odobrenih hipoteka	FEB	56.500	60.400	56.100
2.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	MAR	49,9	50,3	47,5
3.	Broj novih registracija (G/G)	MAR	-	10,4%	14,03%
4.	PMI indeks uslužnog sektora F	MAR	53,4	53,1	53,8
5.	Kompozitni PMI indeks F	MAR	52,9	52,8	53,0

Tokom protekle sedmice GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio rast sa nivoa od 0,8549 na nivo od 0,8575. GBP je aprecirala u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,2623 na nivo od 1,2638.

JAPAN

Tržište Japana je i dalje u iščekivanju znakova potencijalne intervencije japanskih vlasti kako se kurs USDJPY kretao blizu historijskih nivoa. Ministar finansija Suzuki je izdao oštro usmeno upozorenje za potencijalnu “hrabru akciju” kada je USDJPY dostigao najviši nivo u posljednje 34 godine. Izjavio je da će preduzeti odgovarajuće akcije protiv veoma volatilnog kretanja JPY i da nastavlja posmatrati kretanje deviznih kurseva sa velikim osjećajem hitnosti. Nekadašnji najviši valutni diplomata Yamazaki sugerira da bi vlast mogla da intervenira ukoliko JPY u odnosu na USD padne znatno ispod nivoa 152, kako bi se spriječila dalja eskalacija, budući da bi ostavljanje takvih povećanja bez nadzora moglo naštetiti kredibilitetu vlasti Japana. Nakon komentara ministra finansija Suzukija u vezi sa deviznim kursom, premijer Kishida je u petak izjavio da su prekomjerna kretanja valuta nepoželjna i da Vlada Japana pomno prati kretanje valuta, te da će preduzeti odgovarajuće mjere ukoliko devizna kretanja budu pretjerano volatilna. Dodao je da očekuje da BoJ upravlja svojom politikom fleksibilno imajući u vidu politiku Vlade, pojašnjavajući da kontrola valuta nije cilj monetarne politike BoJ. Guverner BoJ Ueda je istakao da postoji potencijal za povećanje kamatnih stopa u drugoj polovini 2024. godine, sugerirajući da bi zamah inflacije mogao ojačati. Naveo je i da će vjerovatnoća postizanja ciljane inflacije BoJ postepeno rasti od ljeta do jeseni. Nekadašnji član Odbora BoJ Sakurai je izjavio da će BoJ vjerovatno sačekati do jeseni prije razmatranja ponovnog povećanja kamatne stope. Prema njegovom mišljenju, stabilan proces normalizacije politike će vjerovatno početi sljedeće godine uz potencijalno povećanje kamatne stope od 25 baznih poena svakih šest mjeseci. Jasna tranzicija ka normalizaciji će uslijediti u fiskalnoj 2025. godini, sve dok ekonomija bude na zadovoljavajućem nivou. Stavovi Sakurai su u suprotnosti sa stavovima pojedinih posmatrača BoJ koji očekuju da će se ranije krenuti sa povećanjem kako bi se smanjio jaz između kamatnih stopa Japana i SAD.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Tankan indeks prerađivačkog sektora	I kvartal	10	11	13
2.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	MAR	-	48,2	47,2
3.	PMI indeks uslužnog sektora F	MAR	-	54,1	52,9
4.	Kompozitni PMI indeks F	MAR	-	51,7	50,6
5.	Monetarna baza (G/G)	MAR	-	1,6%	2,4%
6.	Vodeći indeks P	FEB	111,6	111,8	109,5
7.	Koicidirajući indeks P	FEB	110,9	110,9	112,1

JPY je tokom protekle sedmice blago deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 163,30 na nivo od 164,32. JPY je blago deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 151,35 na nivo od 151,62.

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

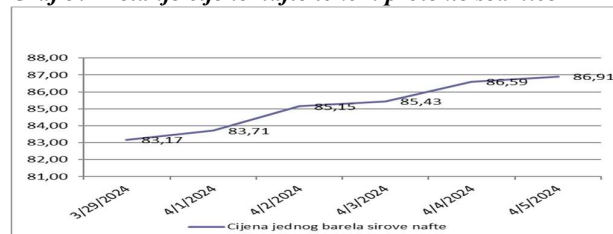
NAFTA I ZLATO

Cijena jednog barela sirove nafte na otvaranju tržišta u ponedjeljak je iznosila 83,17 USD (77,04 EUR).

Protekle sedmice cijena ovog energenta je imala tendenciju rasta usljed naznaka kontinuiranih rezova proizvodnje OPEC+ i eskalacije geopolitičkih tenzija u Ukrajini i na Bliskom istoku, zajedno sa padom broja američkih platformi koje su smanjile isporuke sirove nafte. Uprkos neočekivanim porastima zaliha sirove nafte i benzina u SAD, o kojima je ranije izvještavano, analitičari predviđaju blagi deficit na globalnom tržištu nafte, što će vjerovatno podržati cijenu nafte u budućnosti. U utorak je cijena nafte povećana, nakon što su snažni podaci o proizvodnji iz SAD i Kine povećali očekivanja investitora vezana za potražnju ovog energenta. Osim toga, rastuće tenzije na Bliskom istoku, nakon što je Iran obećao osvetu za izraelski zračni napad na njegovu ambasadu u Siriji, zajedno s izvještajima da će meksička državna naftna kompanija Pemex ograničiti izvoz, nastavili su podržavati cijenu ovog energenta sredinom sedmice. U srijedu i četvrtak je cijena nafte nastavila bilježiti rast jer je OPEC+ nastavio sa smanjenjem snabdijevanja ovim energentom, dok su zalihe sirove nafte u SAD, prema izvještaju Američkog instituta za naftu, zabilježile značajan pad. Navedeno je u suprotnosti sa zvaničnim podacima EIA prema kojima su zalihe sirove nafte zabilježile rast za 3,2 miliona barela uprkos očekivanom smanjenju za 1,5 miliona barela dnevno. Spremnost Izraela za mogući iranski napad, nakon napada na diplomatski kompleks te zemlje u Siriji, podstakla je strah od šireg sukoba u tom regionu, a što je utjecalo na nastavak rasta cijene nafte. Analitičari Goldman Sachsa očekuju da bi cijena nafte mogla rasti do nivoa od 100 USD po barelu, ukoliko tenzije na Bliskom istoku i u Ukrajini nastave jačati.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 86,91 USD (80,20 EUR). Cijena nafte je povećana u odnosu na prethodnu sedmicu za 4,50%.

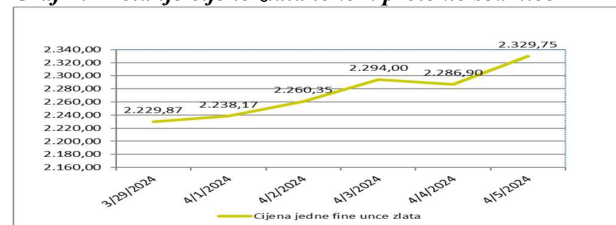
Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.229,87 USD (2.066,61 EUR).

Cijena zlata je u prošloj sedmici bilježila rast, dostigavši nove rekordne nivoe, vođena snažnom potražnjom za zlatom kao aktivom sigurnog utočišta. Na kvartalnom nivou cijena ovog plemenitog metala je zabilježila rast od preko 8%, što je drugi uzastopni kvartal da cijena zlata bilježi rast. Rast i širenje geopolitičkih tenzija na Bliskom istoku nakon što je Izrael počeo napade na Siriju, ključni su faktori koji doprinose rastu cijene zlata. U utorak je cijena zlata nastavila bilježiti rast, nakon objavljivanja ekonomskih podataka u SAD, koji su doveli do deprecijacije USD. Doprinos rastu cijene ovog plemenitog metala dale su i izjave zvaničnika Fed-a, koji su naglasili da i dalje očekuju da će Fed smanjiti kamatne stope tri puta u 2024. godini. Na rast cijene zlata sredinom sedmice utjecali su smanjenje prinosa američkih državnih obveznica i deprecijacija USD nakon objavljivanja lošijeg od očekivanog ISM indeksa uslužnog sektora. Najnoviji podaci koje je objavio World Gold Council su pokazali da su centralne banke nastavile povećavati svoje zlatne rezerve u februaru, što predstavlja akumulaciju deveti mjesec zaredom. Jačanje geopolitičkih tenzija na Bliskom istoku je ključni faktor koji je utjecao na rast cijene ovog plemenitog metala krajem sedmice. Kina je u martu, 17. mjesec zaredom, nastavila kupovati zlato, pošto su njene ukupne devizne rezerve porasle na najviši nivo od kraja 2015. godine. Zlatne poluge koje drži Narodna banka Kine porasle su prošlog mjeseca za 0,2% na 72,74 miliona trojnih unci. Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.329,75 USD (2.149,81 EUR). Cijena zlata je povećana za 4,48% na sedmičnom nivou.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.